

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه دو فوریتی شوراهای حل اختلاف»
ماده ۵ مکرر طرح شورای حل اختلاف موضوع استخدام کارکنان شورا
(اعاده شده از شورای نگهبان (۱))

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۵۴

شماره چاپ:

۵۷۱

تاریخ چاپ:

معاونت مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲-۲۴۰۱۷۳۶۵

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۳/۲۹

مقدمه

ماده (۵) مکرر شورای حل اختلاف مصوب کمیسیون محترم قضایی که قبلاً به تصویب مجلس رسیده بود، به مسئله استخدام کارکنان شوراهای حل اختلاف اختصاص داشت.

این متن با دو ایراد مغایرت با اصل ۷۵ و بند «۹» و اصل سوم قانون اساسی از سوی شورای محترم نگهبان مواجه گردید. کمیسیون قضایی در راستای رفع ایرادات شورای نگهبان این ماده را اصلاح و به صحن ارسال نمود. صحن مجلس به دلیل اینکه مصوبه کمیسیون را رافع ایراد اصل ۷۵ قانون اساسی ندانست، مجدداً متن را به کمیسیون ارجاع داد. کمیسیون قضایی مصوبه پیشین خود را با اصلاحاتی به صحن ارائه نموده است. در این گزارش درصدد بررسی این اصلاحیه هستیم که آیا رافع ایراد شورای نگهبان است یا خیر.

سیر تقنینی

ماده (۵) مکرر مصوب کمیسیون محترم قضایی که جهت تصویب به صحن مجلس محترم شورای اسلامی تقدیم شده بود بیان می‌داشت:

«مرکز مکلف است ظرف مدت سه سال کلیه کارکنان تمام‌وقت شورای حل اختلاف (اعم از اعضا و سایر کارکنان) را که واجد شرایط استخدام هستند و تا قبل از تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۹ در شورا اشتغال داشته‌اند با اولویت سابقه اشتغال بیشتر به صورت پیمانی یا قرارداد کار معین از طریق آزمون داخلی به استخدام مرکز درآورد.

تبصره «۱» - سوابق اشتغال در شورا به حداکثر سن قانونی اضافه می‌شود.

تبصره «۲» - تأمین بودجه مورد نیاز برای استخدام اشخاص موضوع این ماده در سقف اعتبارات مصوب مرکز خواهد بود.

تبصره «۳» - دولت مکلف است شناسه استخدام اشخاص موضوع این ماده را در اختیار مرکز قرار دهد.»

مصوبه فوق پس از تصویب و ارسال به شورای محترم نگهبان مورد ایراد قرار گرفت؛ آن شورا در مقام ایراد بیان داشت:

۱-۴. حکم مذکور در این ماده، با توجه به افزایش هزینه عمومی و به جهت اینکه طریق مذکور در ماده نیز به عنوان طریق تأمین افزایش هزینه‌های جدید به حساب نمی‌آید، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲-۴. تکلیف دولت به استخدام نیروهای مورد نیاز در شوراهای حل اختلاف، صرفاً از میان افراد مذکور در این ماده، مغایر بند ۹ اصل ۳ قانون اساسی شناخته شد.

در مقام برطرف کردن ایراد فوق کمیسیون محترم قضایی به شرح ذیل مصوبه‌ای داشت که مقرر می‌داشت:

ماده (۵) مکرر: مرکز مکلف است ظرف مدت پنج سال نیاز شوراهای حل اختلاف به کارکنان تمام‌وقت اعم از اعضا و سایر کارکنان را از میان اشخاصی که واجد شرایط استخدام هستند و با اولویت سابقه اشتغال بیشتر و همکاری با شوراها، به صورت پیمانی استخدام یا به صورت قرارداد کار معین از طریق آزمون عمومی و تخصصی، به کارگیری نماید. تبصره ۱ - سوابق اشتغال در شورا به حداکثر سن قانونی اضافه می‌شود. تبصره ۲ - منابع مالی مورد نیاز برای استخدام موضوع این ماده، از محل اعتبارات مصوب مرکز و همچنین از محل درآمدهای اختصاصی موضوع ماده (۴۳) این قانون و افزایش درآمدهای حاصل از اجرای مواد (۱۳) و (۲۳) این قانون تأمین می‌شود. تبصره ۳ - دولت مکلف است شناسه استخدام اشخاص موضوع این ماده را در اختیار مرکز قرار دهد.

متن فوق نیز ایراداتی داشت چه اینکه هرچند کمیسیون قضایی و حقوقی از طریق تغییر تبصره «۲» این ماده و اصلاح ماده (۲۳) درصد تأمین محل جدید برای هزینه‌های مذکور برآمده بود، لکن از آنجا که اصلاحات کمیسیون قضایی و حقوقی رافع ایراد شورای نگهبان مبنی بر مغایرت ماده با اصل هفتادوپنجم (۷۵) قانون اساسی نبود مجلس محترم مجدداً ماده (۵) مکرر را به کمیسیون محترم قضایی ارجاع داد. متعاقب ارجاع از صحن، کمیسیون قضایی متن دیگری را به شرح زیر تصویب و ارائه نمود:

«ماده ۵ مکرر - مرکز مکلف است ظرف مدت پنج سال، از میان اشخاصی که واجد شرایط استخدام هستند، نیاز شوراهای حل اختلاف به کارکنان تمام‌وقت (اعم از اعضا و سایر کارکنان) را با اولویت سابقه اشتغال بیشتر و همکاری با شوراها، به صورت پیمانی استخدام یا به صورت قرارداد کار معین از طریق آزمون عمومی و تخصصی، به کارگیری نماید. تبصره ۱ - سوابق اشتغال در شورا به حداکثر سن قانونی اضافه می‌شود. تبصره ۲ - منابع مالی مورد نیاز برای استخدام موضوع این ماده، از محل اعتبارات مصوب مرکز و همچنین از محل درآمدهای اختصاصی موضوع ماده (۴۳) این قانون و افزایش درآمدهای حاصل از اجرای مواد (۱۳) و (۲۳) این قانون تأمین می‌شود. تبصره ۳ - دولت مکلف است شناسه استخدام اشخاص موضوع این ماده را در اختیار مرکز قرار دهد.»

با توجه به اینکه منطوق متن جدید نیز هیچ تفاوتی با منطوق متن قبلی ندارد لذا نمی‌تواند بار مالی استخدام کارکنان را حل نماید. لذا باتوجه به اینکه اشکالی که براساس آن مصوبه کمیسیون قضایی توسط صحن به کمیسیون مذکور ارجاع شده بود باقی می‌باشد، حذف ماده مذکور که در لایحه اصلی نیز وجود نداشته است مورد پیشنهاد است.

نتیجه‌گیری

مسئله استخدام و ساماندهی کارکنان شورای حل اختلاف سال‌هاست که مورد تأکید صاحب‌نظران می‌باشد لکن ایده‌ای که بدون ایراد باشد و بتواند این موضوع را ساماندهی کند تاکنون ارائه نشده است مصوبه جدید کمیسیون محترم قضایی نیز هیچ فرقی با متن قبلی که ارائه کرده بود ندارد لذا باتوجه به اینکه اشکالی که براساس آن مصوبه کمیسیون قضایی توسط صحن به کمیسیون مذکور ارجاع شده بود باقی می‌باشد، حذف ماده مذکور که در لایحه اصلی نیز وجود نداشته است مورد پیشنهاد است.

شماره ماده	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون
۵ مکرر		✓	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
۵ مکرر	<p>ماده ۵ مکرر - مرکز مکلف است ظرف مدت پنج سال، از میان اشخاصی که واجد شرایط استخدام هستند، نیاز شوره‌های حل اختلاف به کارکنان تمام وقت (اعم از اعضا و سایر کارکنان) را با اولویت سابقه اشتغال بیشتر و همکاری با شوره‌ها، به صورت پیمانی استخدام یا به صورت قرارداد کار معین از طریق آزمون عمومی و تخصصی، به کارگیری نماید.</p> <p>تبصره ۱- سوابق اشتغال در شورا به حداکثر سن قانونی اضافه می‌شود. تبصره ۲- منابع مالی مورد نیاز برای استخدام موضوع این ماده، از محل اعتبارات مصوب مرکز و همچنین از محل درآمدهای اختصاصی موضوع ماده (۴۳) این قانون و افزایش درآمدهای حاصل از اجرای مواد (۱۳) و (۲۳) این قانون تأمین می‌شود. تبصره ۳- دولت مکلف است شناسه استخدام اشخاص موضوع این ماده را در اختیار مرکز قرار دهد.</p>		✓		<p>منطوق متن جدید با منطوق متن قبلی مصوبه کمیسیون که جهت رفع ایراد اصل ۷۵ (بار مالی) به کمیسیون ارجاع شده بود، تفاوتی ندارد و تکرار همان است. لذا متن جدید نمی‌تواند رافع ایراد بار مالی (اصل ۷۵) وارد بر مصوبه پیشین کمیسیون باشد. از این رو پیشنهاد حذف ماده را دارد.</p>	پیشنهاد حذف ماده